

Коментарі

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

щодо оцінки ГЕР підсумків роботи ЕГ з проведення акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми

18356 Азербайджанська мова і література та англійська мова,

рівень вищої освіти **Бакалавр**,
спеціальність **014 Середня освіта**,
спеціалізація **014.02 Мова і література**

<i>Звіт ЕГ</i>	<i>Коментарі КНУТШ</i>	<i>Підсумки роботи ЕГ та їх оцінка ГЕР</i>	<i>Коментарі КНУТШ</i>
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1. Цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО. Відсутність в Україні ЗВО, які готують фахівців у галузі середньої освіти з азербайджанської мови і літератури, визначає унікальність ОП. ЗВО активно співпрацює з Посольством Азербайджану та ГО «Азербайджанський культурний центр».</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті критерію 1. 1. Спроектвані мета і фокус ОП є узагальненими і не акцентують</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1. З рекомендацією «уточнити мету ОП шляхом підкреслення її унікальності, а також сфокусуватись на її унікальних рисах та наголосити на них під час перегляду ОП» погоджуємося частково, зокрема врахуємо підкреслення унікальності програми у новому проєкті ОП «Азербайджанська мова і література та англійська мова», однак хочемо зауважити, що мета ОП «Азербайджанська мова і література та англійська мова», на нашу думку сформована досить чітко, адже її формулювання розкриває намір підготовки фахівців у галузі середньої освіти зі знанням</p>	<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми Рівень відповідності (експертна група) - В Рівень відповідності (ГЕР) – В 1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти Визначення мети ОП-2018 у відповідності з предметною областю спеціальності 014 «Середня освіта», описом кваліфікаційного рівня «бакалавр» у НРК України, «Концепцією розвитку педагогічної освіти». Водночас у основному фокусі ОП зазначено про формування «здатності здійснювати освітню діяльність у закладах середньої базової освіти у сфері викладання азербайджанської мови і літератури. Підготовка до професійної діяльності у</p>	<p>1.1. Освітньо-професійна програма «Азербайджанська мова і література та англійська мова» орієнтується на підготовку до професійної діяльності у закладах середньої освіти у сфері викладання азербайджанської мови і літератури та англійської мови. Зокрема, мета освітньої програми передбачає підготовку фахівців у галузі середньої освіти зі знанням азербайджанської мови, літератури та англійської мови, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми пов'язані з організацією освітнього процесу, зумовлені закономірностями й особливостями сучасної теорії та методики навчання (за предметною спеціальністю), які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. Освітня програма спрямована на поглиблене вивчення філологічних дисциплін азербайджанської мови та літератури, поглиблене вивчення англійської мови. Ми категорично не згодні із висновком що «у процесі визначення освітньої кваліфікації (ОП-2018: «бакалавр середньої освіти за спеціалізацією азербайджанська мова і література», ОП-2021:</p>

<p>унікальність ОП.</p> <p>2. Позиції і потреби заінтересованих стейкхолдерів щодо формування цілей і ПРН ОП враховано частково.</p> <p>3. Програмні компетентності ОП, ПРН, а також окремі ОК не повною мірою визначаються з урахуванням галузевого контексту, а у проєкті ОП «Азербайджанська мова і література та англійська мова» 2021 р. взагалі відсутні ОК з вивчення азербайджанської літератури.</p> <p>4. Формування ПРН 26.1-29.1 або ПРН 26.2-29.2 відбувається за рахунок двох вибірових блоків, спрямованих на досягнення різних ПРН.</p> <p>5. ОК «Методика викладання азербайджанської мови», «Методика викладання азербайджанської літератури», «Методика викладання англійської мови в середній школі», спрямовані на оволодіння методикою викладання, вважаємо неприйнятними для ОП бакалаврського рівня, що також не було усунуто в проєкті ОП 2021 р. (ОК.23, ОК.24, ОК.25).</p> <p>6. Незважаючи на заявленій у ВСО реакції ОП на</p>	<p>азербайджанської мови, літератури та англійської мови, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми пов'язані з організацією освітнього процесу.</p> <p>З рекомендацією ЕГ щодо залучення роботодавців до переліку осіб, які можуть ініціювати конкретні пропозиції/ рекомендації щодо внесення змін до ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери, документально це оформлювати, а також проводити регулярно консультації з представниками академічної спільноти, залучаючи широку академічну аудиторію частково не погоджуємося. При підготовці ОП проводилися консультації з адміністрацією шкіл Київської області, азербайджанськими культурно-освітніми центрами, які знаходяться у м. Києві, були отримані відгуки та рецензії на цю ОП. Під час розробки та підготовки ОП запити та пропозиції роботодавців було враховано. Зміни спрямовані переважно на вдосконалення підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності. Були враховані побажання роботодавців щодо викладання предметів, які будуть підвищувати</p>	<p>середніх (базових) і позашкільних навчальних закладах» (с. 8). Відтак немає вказівки на підготовку фахівців англійської мови, що не відповідає заявленій назві ОП – «Азербайджанська мова і література та англійська мова». Англійська мова зафіксована лише з-поміж ключових слів. У процесі визначення освітньої кваліфікації (ОП-2018: «бакалавр середньої освіти за спеціалізацією азербайджанська мова і література», ОП-2021: «бакалавр середньої освіти») не враховано наявність додаткової спеціалізації 014.021 Англійська мова і література, що порушує статтю 7 (п. 3) Закону України «Про вищу освіту». Укладання навчального плану за ОП (09.02.2017 р.) випереджає формування самої ОП (16.11.2018 р.), що порушує закон України «Про вищу освіту» стаття 10 п. 5.</p>	<p><i>«бакалавр середньої освіти» не враховано наявність додаткової спеціалізації 014.021 Англійська мова і література, що порушує статтю 7 (п. 3) Закону України «Про вищу освіту»».</i> Наявність у програмі за будь-якою спеціалізацією міноритарної складової з іншої спеціалізації (чи навіть спеціальності) є правом ЗВО (дотриманню вимог стандарту має бути присвячено не менш як 50 % програми), однак відображення цієї міноритарної складової у визначенні освітньої кваліфікації зовсім не обов'язкове.</p> <p>При цьому робоча група розгляне доцільність виконання рекомендації ГЕР щодо розширення фокусу освітньої програми.</p> <p>Висновок ГЕР «Укладання навчального плану за ОП (09.02.2017 р.) випереджає формування самої ОП (16.11.2018 р.), що порушує закон України «Про вищу освіту» стаття 10 п. 5.» є не більш ніж результатом непорозуміння – в жодному разі план не формувався до програми!!!</p> <p>У листопаді 2018 року був затверджений опис ОП за затвердженими в Університеті новими формами (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf; http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Dod1_Forma_opus_op.pdf; http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Dod2_Instr_opus_op.pdf).</p> <p>До того часу затвердження усіх програм (у тому числі «Азербайджанська мова і література та англійська мова») здійснювалось шляхом затвердження їх паспортів. (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok%20specializacii-2014.doc).</p> <p>На жаль експертна група не поцікавилась цим питанням, а відтак не включила відповідної інформації до свого звіту, що й увело в оману</p>
---	--	---	---

<p>виклик сучасної школи щодо поєднання в освітньому процесі загальних та предметних компетентностей, її зосередженість на гуманітарній складовій не залишає достатньо простору для розвитку фахових компетентностей саме вчителя, а не класичного філолога.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 1. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1. Вдосконалення внутрішньої нормативної бази, зокрема відповідно до змін чинного законодавства, відповідність ОП тенденціям розвитку спеціальності і вимогам ринку праці свідчать про відповідність вимогам Критерію 1, а висловлені зауваження не впливають на загальну якість ОП.</p>	<p>рівень знань у галузі азербайджанської мови, методики викладання азербайджанської мови та літератури у середній школі. Протокол № 6 засідання кафедри тюркології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 03 грудня 2016 р., наданий для розгляду ЕГ, є підтверджуючим документом того, що побажання та рекомендації стейкхолдерів щодо формування навчального плану освітньої програми «Азербайджанська мова і література та англійська мова» за новою редакцією 2020р. беруться до уваги.</p> <p>З рекомендацією приведення у відповідність до предметної спеціалізації ОП інтегральну компетентність, спеціальні (предметні) компетентності і ПРН, а також переглянути перелік і змістове наповнення ОК в обсязі, достатньому для досягнення цілей ОП погоджуємося та врахуємо у новому проекті даної ОП.</p> <p>З рекомендацією ЕГ щодо спрямування вибіркового блоку на досягнення одного й того ПРН повністю не погоджуємося, адже це перешкоджатиме створенню індивідуальної траєкторії навчання студентів. Вибіркові блоки мають</p>		<p>шановних членів ГЕР. Паспорт цієї ОП був затверджений своєчасно (ЧЧЧЧЧЧ) і на його основі вже було сформовано навчальний план. Так чином жодних підстав підозрювати Київський національний університет імені Тараса Шевченка у порушенні закону не має.</p>
--	--	--	--

	<p>значні розбіжності у наповненні дисциплінами, викладання яких не може передбачати досягнення однакових результатів навчання.</p> <p>З рекомендацією ЕГ щодо перегляду назв ОК.23, ОК.24, ОК.25 погоджуємося та врахуємо її під час редагування нового проекту за даною ОП.</p> <p>З рекомендацією ЕГ щодо посилення психолого-педагогічної, методичної і практичної складової ОП частково не погоджуємося. Зокрема, до переліку обов'язкових компонентів ОП «Азербайджанська мова і література та англійська мова» входять такі дисципліни «Загальна і вікова педагогіка», «Психологія учнів середньої школи», «Методика викладання азербайджанської мови», «Методика викладання азербайджанської літератури» та інші. Окрім цього, освітня програма передбачає проходження виробничо-педагогічної практики з викладання азербайджанської мови і літератури.</p>		
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2. КНУ обов'язковим ОК визначив «Основи</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2. З рекомендацією ЕГ щодо інформування здобувачів та надання їм можливості</p>	<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми Рівень відповідності (експертна група) - Е Рівень відповідності (ГЕР) – Е</p>	<p>2.2 Висновок «Водночас в ОП немає ОК, під час вивчення якого б у здобувачів формувалася ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.» є некоректним. Здобувачі освіти склали на належному рівні ЗНО з української мови.</p>

<p>екології», що відповідає загальноєвропейським вимогам щодо екологізації вищої освіти та формує екологічну культуру здобувачів, які, у свою чергу, відзначили важливість цього ОК для формування їх соціальних навичок. Під час інтерв'ювання здобувачі повідомили, що співвідношення кількості аудиторних годин і годин самостійної роботи є цілком прийнятним і не призводить до перевантаження.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті критерію 2.</p> <p>1. Зміст ОП структурований нечітко; не всі ОК, що включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему та дозволяють досягти повною мірою заявлених програмних компетентностей та ПРН.</p> <p>2. У структурно-логічній схемі відсутній блок з азербайджанської літератури. Її вивчення de facto є дуже обмеженим (5 кредитів). У проекті ОП 2021 р. вивчення азербайджанської літератури відсутнє взагалі. Це не дозволяє досягти цілей ОП.</p>	<p>формувати індивідуальну освітню траєкторію частково не погоджуємося, адже згідно з п.п. 2.2.2.-2.2.7 проекту «Положення про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір дисциплін», що знаходиться у вільному доступі і доводиться безпосередньо до відома студентів на початковій стадії навчання, здобувачі освіти мають безумовне право обрати навчальні дисципліни з обов'язкових та вибіркових частин навчальних планів інших спеціальностей того самого рівня, а за умови погодження із деканом факультету/директором інституту – з програм іншого рівня. Окрім цього, студентам пропонуються вибіркові блоки, дисципліни яких вони можуть обирати за власним бажанням, проте студенти не зобов'язані вибирати саме вибіркові блоки.</p> <p>З рекомендацією ЕГ щодо посилення практичної підготовки здобувачів шляхом збільшення кредитів частково не погоджуємося, адже новий проект ОП «Азербайджанська мова і література та англійська мова» передбачає чотири практики для здобуття</p>	<p>2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання</p> <p>Гуманітарний складник ОП представлено такими ОК: вступ до університетських студій (2 кред.), науковий образ світу (3 кред.), основи екології (2 кред.), українська і зарубіжна культура (3 кред.), філософія (4 кред.), соціально-політичні студії (2 кред.), вибрані розділи трудового права та основ підприємницької діяльності (3 кред.). В ОП наявні факультативні дисципліни «Фізична культура» та «Тарас Шевченко та Київський університет».</p> <p>Водночас в ОП немає ОК, під час вивчення якого б у здобувачів формувалася ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. За поданою в ОП-2018 матрицею відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми (с. 20) ЗК 5 зrealізовується під час вивчення ОК 01 «Вступ до університетських студій», ОК 02 «Науковий образ світу», ОК 06 «Соціально-політичні студії», ОК 07 «Вибрані розділи трудового права та основ підприємницької діяльності», ОК 18 «Комплексна</p>	<p>Навички фахового спілкування українською мовою належним чином розвиваються і закріплюються передбаченим в програмі дисциплінами («Вступ до університетських студій», «Науковий образ світу», «Соціально-політичні студії», «Вибрані розділи трудового права та основ підприємницької діяльності», «Комплексна дисципліна Латина. Українська мова та література».).</p> <p>В майбутньому робоча група розгляне доцільність виконання рекомендації щодо включення у проект ОП ОК-пререквізита, пов'язаного з вивченням окремих теоретичних аспектів української мови (українська мова за професійним спрямуванням / ділова українська мова / культура усного й писемного мовлення) і можливо частково врахує його.</p> <p>Рекомендацію щодо послідовності дисциплін, пов'язаних з методикою викладання іноземної мови та літератури та методикою організації позакласної роботи врахуємо у новому проекті ОП.</p> <p>Зокрема, новий проект ОП передбачає ОК «Комплексна дисципліна Методика викладання англійської мови», розрахований на 7 кредитів.</p> <p>Проект ОП «Азербайджанська мова і література та англійська мова» 2021 р. плануємо розширити такими дисциплінами, як «Азербайджанська література XIII-XVIII», «Азербайджанська література XIX-XX ст.», «Сучасна азербайджанська проза», «Сучасна азербайджанська поезія».</p>
--	--	--	---

<p>3. Вибірковість дисциплін обмежена через недостатню поінформованість здобувачів про можливість обрати навчальні дисципліни з обов'язкових та вибіркових частин НП інших спеціальностей того самого рівня та з ОП іншого рівня, а також через можливість здійснювати вибір тільки з 5 семестру.</p> <p>4. Практична підготовка здобувачів (через відсутність предметів азербайджанська мова та азербайджанська література на базі практики та фактичну можливість провести тільки по 2 уроки у молодших класах) не дозволяє повною мірою здобути компетентості, необхідні для подальшої професійної діяльності.</p> <p>5. Присвоєння недостатньої кількості кредитів ОК.14 (5 кредитів), ОК.15 (4 кредити) і ОК.16 (3 кредити), а також відсутність ОК «Методика навчання англійської мови в середній школі» серед обов'язкових ОК унеможливує досягнення зазначених в ОП ПРН.</p> <p>6. У Проекті ОП 2021 р. вибірковий ОК «КД Практичний курс турецької мови» налічує 29 кредитів, а основний ОК «КД Практичний курс</p>	<p>компетентностей для подальшої професійної діяльності, зокрема: навчально-педагогічна практика з методів організації роботи вчителя азербайджанської мови (без відриву від навчання); навчально-педагогічна практика з методів організації роботи вчителя англійської мови (без відриву від навчання); виробничо-педагогічна практика з викладання азербайджанської мови і літератури (з відривом від навчання); виробничо-педагогічна практика з викладання англійської мови (з відривом від навчання).</p> <p>Стосовно виробничо-педагогічної практики з викладання азербайджанської мови і літератури, яку здобувачі освіти проходили цього року, хочемо зауважити, що студенти проводили уроки в Ірпінській спеціалізованій загальноосвітній школі №12 ім. З. Алієвої з азербайджанської мови та азербайджанської літератури. Хочемо звернути увагу ЕГ на те, що обмежена кількість проведення цих уроків була зумовлена тим, що в Україні немає школи, у якій би викладалися азербайджанська мова та азербайджанська література як окремий предмет, проте в цьому є потреба.</p>	<p>дисципліна Латина. Українська мова та література». У змісті жодного ОК немає питань, пов'язаних із опануванням української мови та виробленням мовленнєво-комунікативних умінь і навичок здобувачів. У проєкті ОП-2021 у «Комплексній дисципліні Латина. Українська мова» наявна частина 2 «Українська мова: основи редагування», яка потребує ОК-пререквізита, пов'язаного з вивченням окремих теоретичних аспектів української мови (українська мова за професійним спрямуванням / ділова українська мова / культура усного й писемного мовлення).</p> <p>На ОК «Методика викладання азербайджанської мови» виділено 4 кред. (5 семестр). За ОП методика викладання азербайджанської літератури (3 кред.) читається в 6 семестрі, а методика організації позакласної роботи у навчанні тюркських мов і літератур» (3 кред.) в 2 семестрі, що порушує принципи логічності, послідовності й наступності, адже питання з організації позакласної роботи є складниками загальної методики навчання літератури.</p> <p>3-поміж нормативних ОК не зафіксовано дисципліни, пов'язаної з методикою навчання англійської мови.</p> <p>Незважаючи на присвоєння здобувачам вищої освіти кваліфікації</p>	<p>2.3. Дані зауваження враховані в новій редакції ОП «Азербайджанська мова і література та англійська мова», зокрема, вилучені предмети перекладацького циклу, а також ОК «Методика викладання української мови як іноземної» замінений на компонент «Українська мова: основи редагування», який відповідно до поради GER плануємо перейменувати у ОК «Українська мова за професійним спрямуванням».</p>
--	---	---	---

<p>англійської мови» – 28 кредитів, Методика викладання обох мов (турецької й англійської) – 7 кредитів, Методика викладання азербайджанської мови – 4 кредити, Методика викладання азербайджанської літератури – 3 кредити.</p> <p>7. Наявність позакредитних дисциплін (факультативи, дві курсові роботи, підсумкова атестація), відсутність опитувань здобувачів щодо їх фактичного навантаження вимагає зворотного зв'язку від здобувачів.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 2. Рівень Е</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2. Враховуючи те, що зміст ОП структурований нечітко; не всі ОК, що включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему та дозволяють досягти повною мірою заявлених програмних компетентностей та ПРН; вивчення азербайджанської літератури носить фрагментарний характер, цей ОК у Проєкті ОП 2021 р. відсутній; якісна практична підготовка здобувачів, що дозволяє</p>	<p>Адміністрація Ірпінської спеціалізованої загальноосвітньої школи №12 ім. З. Алієвої планує ввести предмет «Азербайджанська мова» факультативно, оскільки буде вже можливість залучити перших випускників ОП «Азербайджанська мова і література та англійська мова» до роботи в школі.</p> <p>З рекомендацією ЕГ щодо збалансування кількості кредитів відповідно до формування заявлених цілей ОП погоджуємося та врахуємо її під час редагування нового проєкту за даною ОП.</p> <p>З рекомендацією «включити блок із питаннями щодо фактичного навантаження та можливостей набуття здобувачами соціальних навичок в освітньому процесі до опитувальників» частково не погоджуємося, адже в результатах опитування, які були продемонстровані ЕГ було конкретне запитання «Як ви оцінюєте своє навантаження?» та «Які форми навчання найбільш корисні для вас?».</p> <p>З іншим зауваженнями ЕГ погоджуємося та врахуємо їх.</p> <p>Таким чином, незважаючи на виявлені ЕГ недоліки, які ми візьмемо до уваги, просимо підняти рівень</p>	<p>«бакалавр середньої освіти за спеціалізацію азербайджанська мова і література», в ОП вивчення азербайджанської літератури обмежується курсами «Азербайджанська література XIII-XVIII ст.» (5 кред.), «Фольклор та давні пам'ятки азербайджанської літератури» (4 кред.). Погоджуємося з ЕГ щодо потреби вивчення азербайджанської літератури після XVIII ст., зокрема сучасної. У проєкті ОП 2021 р. простежується ще більше зменшення обсягів вивчення азербайджанської літератури: ОК 10 «Комплексна дисципліна Організація науково-дослідної роботи школярів», зокрема Частина 2. Вивчення азербайджанських фольклорних творів (3 кред.) та Частина 3. Факультатив з давньої азербайджанської літератури (3 кред.).</p> <p>2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною) ОК «Методика викладання української мови як іноземної» та «Комплексна дисципліна Переклад та лексикологія» (зокрема, Частина 1. Основи теорії перекладу (азербайджанська мова), Частина 2. Практика перекладу (азербайджанська мова) не відповідають предметній області спеціальності 014.02 Середня</p>	<p>2.5. Новий проєкт ОП «Азербайджанська мова і література та англійська мова» передбачає чотири практики для здобуття компетентностей для подальшої професійної діяльності, зокрема: навчально-педагогічна практика з методів організації роботи вчителя азербайджанської мови (без відриву від навчання); навчально-педагогічна практика з методів організації роботи вчителя англійської мови (без відриву від навчання); виробничо-педагогічна практика з викладання азербайджанської мови і літератури (з відривом від навчання); виробничо-педагогічна практика з викладання англійської мови (з відривом від навчання).</p> <p>Стосовно виробничо-педагогічної практики з викладання азербайджанської мови і літератури, яку здобувачі освіти проходили цього року, хочемо зауважити, що укладення договору з Ірпінською спеціалізованою загальноосвітньою школою №12 ім. З. Алієвої, слід вважати успіхом, оскільки незважаючи на відсутність на даний момент як окремого предмету «Азербайджанської мови» та «Азербайджанської літератури» керівництво школи має велике бажання запровадити викладання зазначених предметів, так само як і Гімназія східних мов, проте станом на зараз в Україні відсутні дипломовані вчителі з азербайджанської мови та літератури і немає закладів середньої освіти, де б ця мова і література викладалися незважаючи на значну кількість азербайджанців у різних регіонах України, які мають намір вивчати рідну мову.</p> <p><i>Враховуючи викладене, вважаємо що за цією ОП немає таких значних недоліків які б відповідали рівню оцінки Е.</i></p>
--	--	--	---

<p>здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності, відсутня; кількість кредитів відповідно до формування заявлених цілей ОП незбалансована, ЕГ вважає, що ОП за Критерієм 2 характеризується частковою невідповідністю, що можна усунути в однорічний строк.</p>	<p>оцінки за Критерієм 2 з Е на Б.</p>	<p>освіта (Азербайджанська мова і література та англійська мова. Рекомендуємо ЗВО пропонувати для здобувачів вищої освіти ці ОК у вибіркових.</p> <p>2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності</p> <p>ОП 2018 р. передбачає практичну підготовку – виробничо-педагогічну практику з викладання азербайджанської мов і літератури (9 кред.). Виробничої педагогічної практики з англійської мови немає, що не відповідає предметній області спеціальності 014.02 Середня освіта (Азербайджанська мова і література та англійська мова).</p> <p>ЕГ зазначає, що здобувачі вищої освіти на виробничій практиці мали змогу провести лише по 2 уроки азербайджанської мови та літератури в молодших класах. Це пояснюється відсутністю уроків азербайджанської мови та літератури в 5-9 класах на базі практики. Звертаємо увагу ЗВО на неможливість сформувати достатній рівень методичної компетентності через проведення такої обмеженої кількості уроків упродовж 6 тижнів практики. Рекомендуємо ЗВО розширювати бази практики ОП й</p>	
--	---	--	--

<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою: <i>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.</i></p> <p>Позитивною практикою є залучення здобувачів до різноманітних наукових заходів: факультативу з мультикультуралізму, конкурсу студентських наукових робіт, конференції «Тюркологічні читання» з публікацією статей, конференціях молодих учених «Шевченківська весна», «Об'єднані наукою». Академічний персонал активно залучається до інтернаціоналізації освітньої і наукової діяльності: Ф. Арнаут, І. Демірезен, І. Покровська виграли гранти і скористались можливістю здійснення академічної мобільності (відвідали університети Туреччини); В. Дроботун пройшла курси з англійської мови, взяла участь в конференції, підвищила кваліфікацію за кордоном (в університетах Великої Британії, Франції, Кипру).</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті критерію 4.</p>	<p><i>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.</i></p> <p><i>З рекомендацією</i> ЕГ щодо проведення аналітики якості освітнього процесу більш деталізовано з акцентом на його студентоцентрованості, відповідності принципам академічної свободи, модернізованості та інноваційності повністю не погоджуємося. Метою опитування є отримання інформації про якість викладання конкретної навчальної дисципліни, зокрема вивчення думки студентів про: актуальність дисципліни в контексті відповідної ОП; форми та методи викладання, прозорість та зрозумілість процедур оцінювання знань з навчальної дисципліни; якість та доступність методичних матеріалів з навчальної дисципліни; різні аспекти роботи науково-педагогічного працівника, який читає лекції з навчальної дисципліни; різні аспекти роботи науково-педагогічного працівника, який проводить семінарські або практичні заняття з навчальної дисципліни. Результати опитування та звіти щодо результатів опитування за 7 семестрів по</p>	<p>укладати відповідні договори.</p> <p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p> <p>Рівень відповідності (експертна група) - В</p> <p>Рівень відповідності (ГЕР) – В</p> <p>4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі</p> <p>У структурі ОП наявні ОК, з яких передбачено лише читання лекційних занять: «Вступ до університетських студій», «Науковий образ світу», «Основи екології», «Соціально-політичні студії» (вид підсумкового контролю – залік). Наприклад, із ОК «Соціально-політичні студії» усі завдання (написання есе, презентація самостійного дослідження) здобувачі виконують під час самостійної роботи (лекції – 20 год., самостійна робота – 38 год.)</p> <p>(blob:https://office.naq.gov.ua/566ca122-3fc9-44e3-9a4d-b7fc8a39e20a). Отож уміння й навички з дисципліни здобувачі виробляють лише під час самостійної роботи.</p> <p>Подibuємо окремі недопрацювання в робочих програмах навчальних дисциплін. Наприклад, у робочій програмі з «Методики навчання азербайджанської мови»</p>	<p>4.4 Наразі викладачами кафедри здійснюється ретельний аналіз робочих програм з метою їхнього подальшого удосконалення, зокрема, з урахуванням специфіки освітнього процесу та впливів зовнішніх чинників на освітню діяльність.</p>
--	--	---	---

<p>1. Опитування має узагальнений характер та не надає достатньо інформації щодо відповідності навчання і викладання студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи.</p> <p>2. Недоліком є те, що більшість робочих програм не відображають мінливість освітнього процесу та вплив зовнішніх чинників на освітню діяльність.</p> <p>3. Інноваційність навчання і викладання слабо представлена в змісті робочих програм ОК.</p> <p>4. У робочих програмах ОП інформація щодо обсягу дисциплін не завжди збігається з актуальною інформацією на ОП (ОК.18) або загалом відсутня у відкритому доступі.</p> <p>5. Здобувачам пропонується обирати тематику курсових і кваліфікаційних робіт з обмеженою кількістю здобувачів переліку.</p> <p>6. У робочій програмі з “Методики викладання азербайджанської мови” містяться переважно джерела з “Методики навчання української літератури”.</p> <p>7. З боку здобувачів ОП участь в інтернаціоналізації</p>	<p>трьох дисциплінах, що є обов’язковими компонентами даної ОП було надано ЕГ для ознайомлення.</p> <p>З рекомендацією ЕГ щодо планування і відображення тенденції розвитку форм і методів навчання ОК на постійній основі погоджуємося та врахуємо у новому проєкті даної ОП.</p> <p>З рекомендацією ЕГ щодо посилення студентоцентрованості освітнього середовища та розширення межі академічної свободи здобувачів ОП частково не погоджуємося, адже «Положення про порядок реалізації студентами Київського національного університету імені Тараса Шевченка права на вільний вибір дисциплін» наявність у ОП «Азербайджанська мова і література та англійська мова» двох вибіркового блоків передбачають орієнтацію на студентоцентрованість освітнього середовища.</p> <p>З рекомендаціями ЕГ щодо узгодження інформації, наявної в робочих програмах та ОП; оприлюднення інформації з усіх обов’язкових і вибіркового ОК; розширення переліку тем курсових і кваліфікаційних робіт погоджуємося та врахуємо у новому проєкті даної ОП.</p> <p>З рекомендацією ЕГ щодо</p>	<p>(blob:https://office.naqa.gov.ua/b8836365-4c83-44aa-8f59-9f8687b78500) у основних рекомендованих джерелах (8 найменувань) подано видання із теорії літератури (1), з методики навчання української літератури (3, з них у видання 1967 р.), методики навчання зарубіжної літератури (2). З-поміж 9 додаткових джерел жодного видання з методики азербайджанської мови немає.</p> <p>Подеколи в робочих програмах фіксуємо обмежену кількість питань до екзамену: ОК 23 – 21 питання, ОК 24 – 30 питань, ННД 08 – 25 питань тощо.</p> <p>Підтримуємо рекомендації ЕГ щодо приведення робочих програм навчальних дисциплін у відповідність до змісту ОП та вимог листа МОН України «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення» від 09.07.2018 р. №1/9-434. Звертаємо увагу ЗВО на потребу вчасного оновлення змісту робочих програм навчальних дисциплін.</p>	
---	--	---	--

<p>не представлено.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 4. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4. На ОП простежується загальна відповідність Критерію 4. Академічний персонал активно бере участь в інтернаціоналізації освітньої і наукової діяльності. Здобувачі ОП демонструють активність у науковій діяльності шляхом залучення до факультативів, конкурсів, конференцій. Разом з тим вимагається посилення студентоцентрованого навчання і викладання окремих освітніх компонентів, розширення тематики курсових і кваліфікаційних робіт, залучення здобувачів до інтернаціоналізації навчання. Зауваження не є критичними, недоліки можуть бути усунені у найближчий час.</p>	<p>посилення залученості здобувачів до інтернаціоналізації освітньої діяльності погоджуємося частково, адже студенти активно залучаються до інтернаціоналізації освітньої діяльності. Зокрема, протягом 2017-2020 рр. студентам читали лекції: народний депутат Азербайджану Джейхун Мамедов (лекція про забезпечення Республікою Азербайджан прав і свобод релігійних / етнічних громад), голова ГО «Азербайджанський культурний центр імені Мусліма Магомаєва», у першому півріччі 2020-2021 навчального року проводився онлайн-факультатив представником Бакинського центру мультикультуралізму Мариною Гончаровою. На початку лютого 2021 року відбулася зустріч студентів та викладачів даної ОП з повноважним послом посольства Азербайджанської Республіки в Україні Ельмірою Ахундовою для обговорення подальшої співпраці та залучення азербайджанських професіоналів-практиків до аудиторних занять та проведення спільних заходів.</p>		
--	---	--	--

<p>Критерій 6. Людські ресурси: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.</p> <p>ЗВО залучає до викладання носіїв азербайджанської мови, що є позитивною практикою на ОП. Крім того, викладачі постійно підвищують рівень свого професіоналізму під час закордонних навчальних практик, стажувань. КНУ залучає потенційних роботодавців (зокрема ГО «Азербайджанський культурний центр імені Мусліма Магомаєва») для читання окремих лекцій. Опитування студентів за освітньою програмою (https://cutt.ly/LJINhr) у розділі Блок 3 «Якість викладання» (с.20-25) засвідчують задоволеність здобувачами рівнем професіоналізму викладачів. Здобувачі позитивно сприйняли практику онлайн-семінарів, які проводилися азербайджанською мовою.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.</p> <p>1. Жоден із викладачів не є філологом-азербайджаністом за освітою. Алієва Заміна Керім кизи є носієм азербайджанської мови, вона не займається</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.</p> <p><i>Із рекомендацією</i> ЕГ щодо залучення до викладання на ОП науковців (мовознавців, літературознавців, методистів) із Азербайджану, професіоналів-практиків» погоджуємося частково, адже до викладання на ОП постійно долучаються науковці з Азербайджану. Зокрема, протягом 2017-2020 рр. студентам читали лекції: голова албано-удинської християнської общини Азербайджану Роберт Мобілі (лекція про моделі мультикультуралізму у світі та відмінності між ними), народний депутат Азербайджану Джейхун Мамедов (лекція про те як держава піклується про реалізацію прав і свобод релігійних / етнічних громад), а також науковці, голови фондів, народні депутати Азербайджану (Еміль Мусаєв та ін.) та ін.</p>	<p>Критерій 6. Людські ресурси</p> <p>Рівень відповідності (експертна група) - В</p> <p>Рівень відповідності (ГЕР) – В</p> <p>6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання</p> <p>У складі проєктної групи ОП к. філол. н. (спец. 10.01.05 – порівняльне літературознавство) Алієва З., керівник групи; д. філол. н. (спец. 10.02.13 – мови народів Азії, Африки, аборигенних народів Америки та Австралії) Покровська І.; к. філол. н. (спец. 10.01.07 – фольклористика); к. пед. н. (спец. 13.00.02 – теорія та методика навчання (германські мови) Смовженко Л. , що не відповідає п. 27 «Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. №1187, в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 р. №347).</p> <p>ЗВО зазначає, що в додатку до диплому про освіту З.Алієвої, І.Покровської, Ф.Арнаут є інформація про вивчення азербайджанської мови.</p> <p>З. Алієва забезпечує викладання 12 навчальних дисциплін, зокрема</p>	<p>6.1 На черговому засіданні кафедри будуть обговорені можливі види мотивації професійного розвитку викладачів та інші можливості і види стимулювання розвитку викладацької майстерності у рамках цієї та інших ОП кафедри. Зокрема, будуть обговорені і теми написання наукових статей з актуальної проблематики в рамках ОП, будуть визначені обсяги і терміни подачі до друку наукових публікацій з метою активізації публікаційної активності науково-педагогічних працівників, які працюють на ОП «Азербайджанська мова і література та англійська мова».</p>
---	--	---	--

<p>проблемами її наукового вивчення, оскільки є фахівцем із азербайджанської літератури.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 6. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6. Залучення до викладання носіїв азербайджанської мови, постійне підвищення НПП рівня власного професіоналізму, залучення потенційних роботодавців для читання окремих лекцій, задоволеність здобувачами рівнем професіоналізму викладачів, дозволяють ЕГ встановити, що вимоги щодо Критерію 6 реалізовані на достатньому рівні. Зазначені недоліки (відсутність залучення до викладання на ОП професіоналів-практиків та фахівців, науковців (мовознавців, літературознавців, методистів) ЗВО вже намагається усунути.</p>		<p>«Методики навчання азербайджанської мови», з якої за останні 5 років (відповідно до відомостей про самооцінювання ОП, табл. 2 «Зведена інформація про викладачів») у неї немає жодної публікації.</p> <p>Упродовж останніх 5 років фіксуємо низьку публікаційну активність науково-педагогічних працівників, які працюють на ОП (https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/3176/view): З.Алієва, Л.Грицик, А.Подобайло – по 2 статті у фахових виданнях, Ю.Серова, О. Лазер-Паньків, М.Пижова, І.Мороз – жодної публікації, О.Половко – 1.</p>	
---	--	---	--

<p>Критерій 9. Прозорість та публічність: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.</p> <p>КНУ дотримується вимог Закону України «Про вищу освіту» та повноцінно висвітлює інформацію, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню, на офіційному веб-сайті ЗВО. Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими, доступними і послідовно дотримуються під час реалізації ОП. Інформація є достатньою для всіх заінтересованих стейкхолдерів, які заздалегідь можуть ознайомитися з ОП за 2018 р. і з Проектом ОП 2021 р.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.</p> <p>1. Відсутність зворотного зв'язку унеможливило внесення зауважень та пропозицій до проекту ОП від всіх бажаючих стейкхолдерів.</p> <p>2. На веб-сайті не оприлюднено Навчальний план, Робочий навчальний план, рецензії і відгуки на ОП 2018 р., а також відомості про</p>	<p><i>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.</i></p> <p><i>Усі рекомендації за критерієм 9, що стосуються прозорості та публічності, вважаємо доречними і врахуємо їх у новому проекті даної ОП.</i></p>	<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p> <p>Рівень відповідності (експертна група) - В</p> <p>Рівень відповідності (ГЕР) – В</p> <p>9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства</p> <p>Погоджуємося з ЕГ щодо необхідності оприлюднення на офіційному сайті ЗВО відомостей про самооцінювання ОП (відповідно до розділу III «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженого наказом МОН України від 11 липня 2019 р. №977).</p>	<p>9.3 Проектна група погоджується, що під час пошуку необхідної інформації на сайті ЗВО могли виникати певні труднощі. Проте, зазначимо, що над сайтом ЗВО продовжують працювати відповідні фахівці з метою усунення усіх проблем з навігацією як для абітурієнтів та стейкхолдерів, так і для усіх зацікавлених осіб, які звертаються до нього у пошуках будь-якої інформації щодо навчання у ЗВО тощо.</p> <p>Університет наголошує що він неухильно дотримується практики своєчасного оприлюднення проектів програм і виконує вимоги «Положення про акредитацію освітніх програм...», однак, слідуючи практиці європейських університетів, знімає проекти з сайту після завершення громадського обговорення – їх перебування на сайті після прийняття рішення є недоцільним і може ввести в оману стейкхолдерів.</p>
---	---	--	--

самооцінювання.

3. Не дуже зручною для користування є навігація з пошуку необхідної інформації.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Наявність чітких і зрозумілих процедур, які регулюють права й обов'язки всіх учасників освітнього процесу; відкритий доступ до нормативних документів на веб-сайті КНУ дає підстави вважати відповідність Критерію 9 рівню В. Окреслені недоліки не є критичними, оскільки можуть бути усунені найближчим часом.

<p>Критерій 10. Навчання через дослідження: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10. <i>не застосовується</i> Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10. <i>не застосовується</i> Рівень відповідності Критерію 10. <i>не застосовується</i> Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10. <i>не застосовується</i></p>		<p><i>Критерій 10. Навчання через дослідження</i> Рівень відповідності (експертна група) – Рівень відповідності (ГЕР) –</p>	
--	--	--	--